

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3182/2023
11.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Татјане Миљуш и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из села ..., општина ..., кога заступају пуномоћници Миомир Иванковић и Душан Димитријевић, адвокати из ..., против туженог Предузећа за производњу гума „Тigar Tyres“ доо, Пирот, кога заступају пуномоћници Мирко Василић, Ирена Калмић, Дејан Перић и Младен Домазет, адвокати из ..., ради поништаја, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5073/22 од 19.04.2023. године, у седници већа одржаној 11.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда Нишу Гж1 5073/22 од 19.04.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П1 46/2022 (2016) од 15.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду број .. од 14.09.2016. године, донето од стране туженог. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете услед незаконитог отказа уговора о раду број .. од 14.09.2016. године, исплати девет месечних зарада у висини зараде остварене за август месец 2016. године од 144.718,94 динара, што износи 1.302.470,46 динара, са законском затезном каматом почев од 15.09.2022. године као дана пресуђења до коначне исплате, док се преко износа од 1.302.470,46 динара до износа од 1.736.627,28 динара, тужбени захтев одбија. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 360.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда Нишу Гж1 5073/22 од 19.04.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Пироту П1 46/2022 (2016) од 15.09.2022. године у ставу првом, усвајајућем делу става другог и у ставу трећем изеке и пресуђено тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито

решење о отказу уговора о раду број .. од 14.09.2016. године, обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду исплати износ од 1.302.470,46 динара, са законском затезном каматом почев од 15.09.2022. године, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 378.250,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23- други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је, на основу уговора о раду и анекса уговора о раду, био у радном односу код туженог, на пословима шефа смене ... у РЈ Решењем туженог број .. од 14.09.2016. године отказан му је уговор о раду са анексом због учињене повреде радне обавезе – фалсификовање радних и других докумената), прописана чланом 127. став 1. тачка 8) Анекса бр. 4 Колективног уговора туженог од 14.12.2015. године, у вези члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду. Пре доношења побијаног решења, тужилац је упозорен да су се стекли разлози за отказ због учињене наведене повреде радне обавезе, на које се тужилац изјаснио.

Тужиоцу је стављено на терет да је у периоду мај/јул месец уписивао своје присуство у евиденционим картонима, у данима у којима не постоје евидентирани уласци и изласци на капијама, односно у данима када није долазио на посао. Утврђено је и да је режим рада код туженог био такав да је месечно радно време увек било одређено у обиму од 174 сата, без обзира на стварно време проведено на раду, да је тужиоцу зарада увек исплаћивана за овај број сати, те да је почев од 2008. године до престанка радног односа тужилац имао договор са руководиоцима да се часови прековременог рада користе као слободни дани. Постојање овакве праксе код туженог, односно оваквог режима рада, потврђено је и од стране руководиоца тужилаца, при чему су појаснили да су сами запослени одређивали термин коришћења зарађених дана, те да нису имали обавезу подношења писаног захтева нити обавештавања непосредног руководиоца. Даље је утврђено и да је тужилац сам себи уписивао сате присуства на раду, да је његову евиденцију оверавао његов непосредни руководиоца, те да је између запосленог и шефа смене и шефа смене и руководиоца постојао договор о коришћењу слободних дана на име зарађених сати. Овакво чињенично стање, оспорено је од стране туженог.

Напред наведено чињенично стање утврђено је оценом доказа изведених од стране другостепеног суда, који је поступио у складу са одредбом члана 383. став 4. ЗПП и применом члана 387. става 1. тачка б) ЗПП, укинуо првостепену пресуду и одлучио о тужбеном захтеву.

По становишту другостепеног суда, у конкретном случају не постоји кривица тужиоца за наведено поступање, које чини повреду радне обавезе која му је стављена на терет, због чега није настао основ да се тужиоцу откаже уговор о раду применом члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду. Да би се могао применити наведени отказни разлог, неопходно је да понашање које се ставља на терет запосленом представља повреду радне обавезе, коју је запослени учинио својом кривицом. При томе, није сваки степен кривице довољан разлог за престанак радног односа, већ је за одговорност тужиоца, као запосленог, одлучно постојање умишљаја или крајње (грубе) непажње.

Кривица запосленог код повреде радне обавезе је услов за могућност отказа уговора о раду. Она претпоставља постојање свести запосленог да одређеним понашањем или пропуштањем чини повреду радне обавезе или дисциплине. Поред тога, одлучну чињеницу да ли је у конкретном случају била учињена повреда радне обавезе, представља психички однос тужица према повреди и њеним последицама.

Код наведеног, другостепени суд је оценивши да је тужилац, поступајући у складу са уобичајеном праксом код послодавца, погрешно сматрао да је уписивање његовог присуства у евиденциони картон за дане када није радио, било допуштено, те да предузимање такве радње неће довести од последица за његов радноправни статус у виду отказа уговора о раду, те да није био свестан противправности предузете радње, усвојио тужбени захтев и поништио побијано решење о отказу уговора о раду тужиоца.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 127. став 2. тачка 8) Анекса број 4 од 14.12.2015. године Колективног уговора код туженог, као повреда радне обавезе предвиђено је фалсификовање радних и других докумената (одлука, записника, уношење нетачних података и информација).

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005...75/2014), прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе, између осталог и другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Одредбом члана 180. наведеног закона, прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1). У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2).

Одредбом члана 191. истог закона, прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог, обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог, у зависности од времена проведеног у радном односу код послодавца, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице (став 5); под зарадом из ст. 5. и 7. овог члана сматра се зарада коју је запослени остварио у месецу који претходи месецу у коме му је престао радни однос (став 8).

У конкретном случају, тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе утврђене чланом 127. став 2. тачка 8) Анекса број 4 Колективног уговора код туженог, а у вези члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду. Међутим, и по налажењу Врховног суда, да би отказ уговора о раду био законит, потребно је да кумулативно буду испуњена два услова и то да је запослени извршио повреду радне обавезе, која је у тренутку извршења утврђена општим актом или уговором о раду и да постоји кривица запосленог. Наиме, за давање отказа уговора о раду из овог разлога, мора да постоји кривица запосленог за повреду радне обавезе која је прописана актом послодавца, односно потребно је да постоји свест и намера односно непажња запосленог у погледу извршења повреде радне обавезе. Другостепени суд је утврдио да је уобичајена пракса код туженог да се часови прековременог рада, користе као слободни дани, да су сами запослени одређивали када ће их користити, при чему нису имали обавезу подношења писаног захтева нити обавештавања непосредног

руководиоца у вези са њиховим коришћењем. Стога тужилац није поступао несавесно или по својој вољи, већ на уобичајени начин код туженог - послодавца. Како је и претходно наведено, кривица запосленог, тј. његов психички однос према повреди, код повреде радне обавезе и њеним последицама, је услов за могућност отказа уговора о раду запосленог, те како је тужилац у извршењу радне обавезе, погрешно сматрао да је уписивање његовог радног присуства у евиденционом картону за дане када није радио, било допуштено, као и да је погрешно сматрао да предузимање такве радње, неће довести до последица за његов радно-правни статус у виду отказа уговора о раду, то значи да исти није био свестан противправности предузете радње. Због непостојања кривице тужиоца за наведено поступање, а које чини повреду радне обавезе која му је побијаним решењем стављена на терет, није настао ни основ за отказ уговора о раду применом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду. Сходно наведеном, наводи ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани.

Како је усвојен тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду, то је правилна и одлука којом је обавезан тужени да тужиоцу, сагласно одредби члана 191. став 5. Закона о раду, на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду исплати износ од 1.302.470,46 динара.

Врховни суд је имао у виду и остале наводе ревизије па је нашао да се њима првенствено указује на погрешно утврђено чињенично стање, што није разлог за ревизију у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

С обзиром на изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ревизија туженог одбијена као неоснована, одбијен је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 165. у вези члана 153. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Како трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, Врховни суд је на основу члана 153. и члана 154. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Жељко Шкорић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић